

NOTATKI - NOTES

Jan Jakubczyk

***Velleius dilatatus* (Fabr.) (Staphylinidae – kusakowate) w Dolinie rzeki Słupi w okolicach Słupska (UTM XA33)**

Hornet rove beetle *Velleius dilatatus* (Fabr.) (Staphylinidae) in the River Słupia Valley near Słupsk (UTM XA33)

W dniu 22.08.2009 roku w dolinie Słupi koło Słupska odnotowano *Velleius dilatatus* (Fabr.). Chrząszcza zaobserwowano przy przynęcie pokarmowej przeznaczonej do wabienia motyli. Gatunek ten jest rzadko spotykany m.in. ze względu na tryb życia. W miejscu odnotowania kusaką przez około tydzień przed jego znalezieniem używano samołówki do odłowu motyli, niemniej jednak w tym czasie jak i później nie stwierdzono obecności innych osobników tego gatunku. Miejsce obserwacji zlokalizowane było w granicach Słupska na nieużytkach zielonych, na prawym brzegu Słupi (ok. 3 km od południowej granicy Parku Kultury i Wypoczynku). W tym miejscu wzdłuż stromego zbocza rosną stare dęby. Po wykonaniu zdjęć dokumentujących to znalezisko owada wypuszczono.

Larwy *Velleius dilatatus* rozwijają się w gniazdach szerszeni (*Vespa crabro*) zakładanych w dziuplach drzew. Wśród martwej materii w postaci próchna i materii dostarczanej przez szerszenie oraz pozostałości po gniazdowaniu ptaków: ekskrementy, wyściółka starych gniazd, żyją larwy muchówek. Stanowią one bazę pokarmową zarówno larw, jak i dorosłych osobników omawianego chrząszcza (Burakowski, Mroczkowski i Stefańska 1980, Szujecki 1980).

Velleius dilatatus jest jedynym przedstawicielem rodzaju *Velleius* (Sam.) występującym w faunie Polski. Jest gatunkiem rzadkim, spotykanym lokalnie, choć szeroko rozpowszechnionym (Burakowski, Mroczkowski i Stefańska 1980). W Polsce gatunek ten objęty jest ścisłą ochroną gatunkową (Rozporządzenie z 2004 r.). Z kolei na czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Pawłowski, Kubisz i Mazur 2002) występuje ze statusem VU (gatunek narażony).

Większość informacji na temat występowania *V. dilatatus* na terenie Pobrzeża Bałtyku i Pomorza pochodzi z XIX w.; bardziej współczesne stanowisko to Kadyny koło Elbląga z 1959 r. Z Pojezierza Pomorskiego gatunek ten wykazany został ze Starej Brdy Piłskiej (Borowski, Byk i Łęgowski 2005). Stanowisko w okolicy Słupska jest drugim

udokumentowanym miejscem występowania tego chrząszcza na Pojezierzu Pomorskim.

Do ochrony tego gatunku kusaka potrzebne są szerszenie i martwa materia znajdująca się w starych dziuplach drzew (Borowski 2006). Dlatego należy zachować dęby porastające krawędź zbocza i zbocze przyległe do rzeki Słupi.

LITERATURA

- BOROWSKI J., BYK A., ŁĘGOWSKI D. 2005. Interesujące chrząszcze (*Coleoptera*) odłowione w starej Brdzie Piłskiej na Pojezierzu Pomorskim. *Wiad. Entomol.*, 24 (1): 43-44.
- BOROWSKI J. 2006. Pozostawianie drzewa do ich naturalnego rozkładu, jako forma ochrony chrząszczy (*Insecta, Coleoptera*). *Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo Leśnej* 8, 1: 115-120.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1980. Chrząszcze – *Coleoptera*, Kusakowate *Staphylinidae*, część 2. *Kat. Fauny Pol.*, Warszawa. XXIII, 7: 1-272.
- PAWŁOWSKI J., KUBISZ D., MAZUR M. 2002. *Coleoptera* – chrząszcze. In: GŁOWACIŃSKI Z., (ed.). Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Instytut Ochrony Przyrody PAN: 88-110.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 roku, w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną, (Dz. U. Nr 220, poz. 2237).
- SZUJECKI A. 1980. Kusakowate – *Staphylinidae*. Kusaki – *Staphylininea*, Klucze do Oznaczania Owadów Polski cz. XIX, z. 19e. PWN, Warszawa: 164.

Summary

On 28th August 2009 in the valley of River Słupia near Słupsk a hornet rove beetle *Velleius dilatatus* (Fabr.) was recorded. The beetle was attracted to a butterfly feed trap and captured. The sighting was located within city limits of Słupsk, on wastlands on the right bank of River Słupia where old oak trees grow alongside a steep slope.

Adres autora:

Jan Jakubczyk
Hugo Kołłątaja 36/9, 76-200 Słupsk
jaszslupski@vp.pl